

Наташа Доковска Спировска - Новинари за човекови права

Прашалник табела за поднесување на иницијативи за „Развој на концептот за едно општество и интеркултурализам во Република Македонија“

Изберете кластер (означете со bold или underline):	1 правна рамка, 2 образование , 3 култура, 4 медиуми, 5 локална самоуправа, 6 млади, 7 општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	Нема едукација за сексуално-репродуктивното здравје на младите, за менструалната хигиена/сиромаштија...
Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):	Воведување на наставна програма и кампања (може прво да е дел од факултативна настава, а потоа и дел од редовна настава и да трае неограничено)
Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат активноста):	Има граѓански организации кои можат да го напишат и понудат курикулумот. Верувам дека ХЕРА веќе имаат нешто околу сексуално-репродуктивното здравје на младите, а Новинари за човекови права околу менструалната хигиена.

Изберете кластер (означете со bold или <u>underline</u>):	1 правна рамка, 2 образование, 3 култура, 4 медиуми, 5 локална самоуправа , 6 <u>млади</u> , 7 општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	Екологијата не е ставена како посебен кластер, па мојот предлог го ставам во локална самоуправа, а се однесува на правичен пристап до вода, санитација и хигиена. Ве молам појдете по училиштата во руралната средина и видете какви тоалети имаат...
Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):	Во сите училишта, во урбана и рурална средина, до 2023 г. најмалку еден тоалет да биде адаптиран за менаџирање на менструалната хигиена кај девојчињата и најмалку еден тоалет да биде адаптиран за да се врати достоинството на децата кога одат во тоалет...(тоалетите се без врати, без средства за управување со хигиената...) децата не сакаат да одат и се срамат, а тоа предизвикува заболувања кај децата
Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат активноста):	Во оваа активност Новинари за човекови права можат да се вклучат и да ги дадат предлозите кои ги имаат, а кои се во склад со стандардите на СЗО за училишни тоалети. Истоа така треба да се вклучат и Институтот за јавно здравје, Министерството за здравје и Министерството за образование...

Изберете кластер (означете со bold или <u>underline</u>):	1 правна рамка, 2 образование, 3 култура, 4 медиуми, 5 локална самоуправа, 6 млади, 7 општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	Менструалната сиромаштија (овој проблем опфаќа повеќе кластери, но сметам дека треба да започнеме да работиме на овој проблем
Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):	<ul style="list-style-type: none">- Воспоставување на Фондот за искоренување на менструалната сиромаштија !!!- Да се намали даночната стапка за овој тип на производи од 18 на 5%. Менструалните производи не се луксузни стоки !!!- Управувањето со менструалната хигиена треба да биде вклучено во родовото буџетирање (сите јавни институции / училишта мора да обезбедат соодветен тоалет за достоинствено управување со истите). Тоа значи дека барем еден тоалет ги исполнува стандардите - вода, тоалетна хартија и кутии за избор на отпад.- Придобивки за компании кои ќе се вклучат во производството и продажбата на производи кои се безбедни за животната средина за управување со менструалната хигиена
Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат активноста):	На оваа тема Новинари за човекови права започнаа да работат со група женски и младински организации, но исто така треба да се вклучат и ИЈЗ, Министерството за здравје и МОН и бизнис секторот

Изберете кластер (означете со bold или underline):	1 правна рамка, 2 образование, 3 култура, 4 медиуми, 5 локална самоуправа, 6 млади, 7 општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	Македонија е преплавена со небезбедни производи кои директно влијаат врз здравјето
Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):	За да го избегнеме влијанието на овие производи треба да тргнеме од еукацијата, односно да знаеме што купуваме...Бидејќи никој од увозниците на производите нема соодветни декларации на кои го пишува составот на производот, предлагаме апликација со помош на која со читањето на бар кодот од паметен телефон, сите информации ќе се појават и потрошувачот ќе може да одлучи дали ќе го купи производот или не..:Со таа ќе имаме пристап до информација и ќе бидеме активно вклучено во имплементација на Архуската конвенција
Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат активноста):	Новинари за човекови права ја има развиено апликација, бараме некој да не слушне и да сака да ја имплементира...За ова треба да се вклучат Организација на потрошувачи и Министерство за економија

Изберете кластер (означете со bold или <u>underline</u>):	1 правна рамка, 2 образование, 3 култура, 4 медиуми, 5 локална самоуправа , 6 млади, 7 општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	Загадување на почва од септички јами
Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):	<p>Предлагаме воведување/изградба на суви тоалети во сите села и училишта каде нема простап до вода...Септичките јами повеќекратно влијаат врз загадувањето на почвата и здравјето на граѓаните. Еко тоалетите се поефтини, еколошки безбедни и имаат одржливост (урината и фецесот се собираат во посебни контејнери/резервоари кои по одреден период може да се користат како ѓубриво за органско производство).</p> <p>Претходно преработени преку процес на компостирање. И она што е важно е дека циклусот е нула отпад.</p> <p>Во Молдавија, на пример, 80% од руралните средина го користат овој вид на тоалет и е донесен посебен закон за истиот.</p>
Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат активноста):	Новинари за човекови права го изгради првиот сув тоалет во Македонија, во село Јаболце и може да го презентира како модел до Министарството за локална самоуправа кои верувам би се заинтересирале за воведување на истиот како во јавни и приватни објекти.

